

Grønlænderhuset i Holstebro

af Elin Balslev

En morgen i efterårsferien 69 sad jeg og reflekterede over mit møde med de grønlandske skoleelever, som jeg som lærerinde gennem fire år havde lært at kende. Jeg tænkte på den hverdag med den ene kamp for accept efter den anden, som disse unge møder, efter at skoleopholdet er afsluttet.

Tanken kom til mig, at det måtte være muligt at lave et sted, hvor grønlandere kunne være sammen – en slags fristed fra det pres, danmarksoopholdet vitterligt er for mange.

I dag – fire år efter – arbejder vi på højtryk for at skaffe midler til køb af det hus, hvor vi håber at kunne etablere os permanent. Det vil derfor være naturligt at kaste et tilbageblik på den udvikling, der har været i de forløbne år, og på om disse første intentioner har nået blot det mindste mål af indfrielse.

Lad mig først vende tilbage til tankerne hin morgen. To ting stod klart for mig som meget vigtige, nemlig: Skulle der laves et grønlanderhus, så måtte vi (brugerne og jeg) selv lægge krop til for ikke at føje endnu en gentagelse til dette, at tingene laves hen over hovedet

på en – og – at der til stadighed måtte skabes en rimelig balance imellem det at nyde og at yde.

Holstebro kommune gik med på tanken og stillede hus til rådighed. Mit besøg hos daværende grønlandsminister Normann med et ønske om et engangsbeløb på 5.000 kr. og samme beløb pr. måned i et år som en forsøgsordning – blev afslået, bl. a. med den begrundelse at der kunne komme syv andre, som også ville lave grønlanderhus. (I dag er der 5 grønlanderhuse, og to er under forberedelse).

Vi – de dengang bosiddende grønlandere her i Holstebro og jeg – gik da i bogstaveligste forstand igang med de „bare næver“. Et på mange måder forunderligt halvt år oprandt, hvor vi ikke vidste, om vi var købt eller solgt, og hvor vi levede af smulerne fra de riges bord og brødet fra de fattiges – vel den mest frugtbare og GLADE tid i vores 3½ årige eksistens. Som så mange kollektivister før os oplevede vi den glæde, det er at skabe tingene selv, hvor endog den hårdeste tårn bærer lønnen i sig. Ikke mindst for grønlanderen måtte

Fra et week-end kursus i grønlanderhuset i Holstebro.

Fot.: Ebbe Damgaard (1972).

dette at være medskabende vel være en vigtig erfaring.

En skønne dag var huset da så færdigt, som en levende organisme nu kan blive, såfremt den ikke skal være et museum – og et broget og bevæget „familieliv“ har udspillet sig i de forløbne år. Et hus som ved første øjekast røber en masse liv – et sted hvor også ikke sorthårede befinder sig vel under den „leve lade leve“ atmosfære, som mange nok i deres ubevidste oplever, men hvor nogle få med lidt mere udviklede følehorn aner, at dette sted – foruden livfuldheden – nok mere end noget andet hjem i byen huser skæbner.

I begyndelsen blev huset især benyttet af de herboende grønlandere, som – i og med at de havde været medskabere – også havde fået en naturlig ansvarlighed overfor huset (noget der ellers ofte kan være en mangelvare, blandt andet fordi mange fra en meget tidlig alder lever i kunstige miljøer og derfor mangler det forhold til tingene, som et naturligt familieliv giver). Imidlertid var det fra starten min hensigt, at grønlandere fra andre dele af landet skulle kunne få ophold her midlertidigt, hvis de var i øjeblikkelige vanskeligheder. Denne del af husets funktion viste sig senere at blive temmelig dominerende. De fleste af os

Fra et week-end kursus i grønlanderhuset i Holstebro.

Fot.: Carsten Grønlund (1973).

danske har jo altid haft den store fordel, at vi i vore hjem har kunnet tilbringe de dage og den lille ferie, vi havde brug for, nå vi var særligt udsatte – har kunnet få råd, dåd, interesse for vores gøremål og kærlighed for de flestes vedkommende. Grønlandereren derimod er i de samme situationer henvist til at skulle afdække sine forhold ofte til vildt fremmede mennesker på kontorer. Altså er der og vil der fortsat være en masse mennesker, der af samfundet bliver gjort til „sociale tilfælde“. For disse har huset selvsagt sin egen mening. Det stigende antal kan imidlertid godt få en til at føle opgaven lidt uoverkommelig til tider, en

følelse jeg sikkert ikke er ene om at have.

At en grønlander let kommer på glatis i Danmark, mister sit værelse, fordi huslejen ikke bliver betalt o. s. v. o. s. v., tror jeg bl. a. skyldes det forhold, at Ministeriet for Grønland under uddannelsesperioden i for høj grad har været den GLADE GIVER. Et danmarksophold bliver således let for mange oplevelsen af et overflødighedshorn, som ikke har megen relation til den dagligdag, der melder sig, når skolen er afsluttet. Det er ikke få misforståelser, der følger i kølvandet på det spring, der er fra at være blevet administreret fra

Fra grønlanderhuset i Holstebro.

Fot.: Ebbe Damgaard (1972).

et kontor i København til selv at skulle klare alle hverdagens forpligtelser, når man fra starten af sit ophold bliver genstand for en tinglig forkælelse, der nødvendigvis må sætte det indbyggede norm-sæt, de fleste er udstyret med m. h. t. at give og modtage, ud af drift. Hvad det afstedkommer senerehen af misforståelser og ydmygelser er ikke småting. Endelig er det enormt utilfredsstillende i et

arbejde som dette ustandseligt at måtte bruge så megen tid på at rede tråde ud.

I håb om blot i en lille cirkel at imødegå den meningsdannelse, som de nævnte forhold skaber i den danske befolkning, har vi gennem årene kørt med en række åbenthus-aftener. Tit og ofte skyldes reservertheden overfor grønlanderens ukendskab til baggrund og miljø, og det er et stadigt ønske, at vi gennem

åbenhed omkring en masse forhold kan komme hinanden lidt nærmere. Indholdet til aftenerne med byens befolkning har bl. a. været en lang række foredrag, sang-, dans- og kaffemik m. m. Jeg har på fornemmelsen, at mange tit er gået herfra med en oplevelse af, at grønlænderen også kan have noget at tilføre det danske samfund, og at den snak, der kom igang omkring kaffekopperne, var med til at nedbryde skranker og sætte nye tanker igang.

Ved siden af den udadvendte virksomhed lægges der fortsat stor vægt på, at huset så meget som muligt fungerer som et hjem. Det bærer derfor præg af al den „ufuldkommenhed“, der kommer til syne, når mennesker kaster bare en anelse af deres maske. Det bliver så også tit her, at familiebegivenheder som barnedåb, fødselsdage, svendegilder

m. m. skal fejres. Et så stort familieliv er krævende for alle parter, men også for rammerne. Derfor bl. a. er vi vokset ud af vort nuværende hus, som iøvrigt også skal saneres, og vor nuværende situation er følgende:

VORT HUS ER FOR LILLE
VORT HUS SKAL RIVES NED
VI SKAL UD
VI HAR FUNDET ET ANDET HUS
MEN MANGLER PENGE
TIL AT KØBE DET FOR.

Som tidligere nævnt arbejder vi i øjeblikket på at skaffe penge til at købe et større hus for. Vi skal indsamle ca. 300.000 kr., men foreløbigt er resultatet magert, og vi vil være taknemmelige for ethvert bidrag, stort eller lille.